

Lauku atbalsta
dienests

Atbalsts LEADER vietējai attīstībai 2014.-2022.

2021

LEADER pieejas princips-

«no apakšas uz augšu»

Kas ir LEADER? - Eiropas Savienības iniciatīva, kuras mērķis tuvināt lēmumu pieņemējus vietējiem iedzīvotājiem. LEADER ir mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām.

LEADER vīzija – ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

LEADER pieejas princips-

«no apakšas uz augšu»

Ko paredz LEADER? - Pieeja tiek balstīta uz vietējās attīstības stratēģijas izstrādi. Stratēģijas izstrādē un īstenošanā tiek izmantota apvērsta pieeja, kas nosaka aktīvu iedzīvotāju iesaistīšanu gan stratēģijas izstrādē, gan apstiprināšanā un stratēģijas īstenošanā. Stratēģijas izstrāde, saskaņošana un īstenošana tiek uzticēta vietējām partnerībām, kuras apvieno pārstāvjus no dažādiem lauku attīstībā iesaistītiem sektoriem un lauku iedzīvotāju interešu grupām (turpmāk – **“Vietējas rīcības grupas” VRG**).

"Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju"

35 vietējās rīcības grupas

LEADER pieejas īstenošana

Vietējā rīcības grupa - partnerība (VRG) sagatavo stratēģiju

Zemkopības ministrijas izveidota vietējās attīstības stratēģiju atlases komiteja izvērtē un apstiprina vietējās attīstības stratēģijas

VRG izsludina projektu iesniegumu pieņemšanu

Projekta iesniedzējs sagatavo projekta iesniegumu un iesniedz tajā VRG, kuras teritorijā projektu plānots īstenot

VRG pieņem projekta iesniegumu un izvērtē tā atbilstību vietējai attīstības stratēģijai

LAD izvērtē projekta iesnieguma atbilstību noformēšanas prasībām un publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem

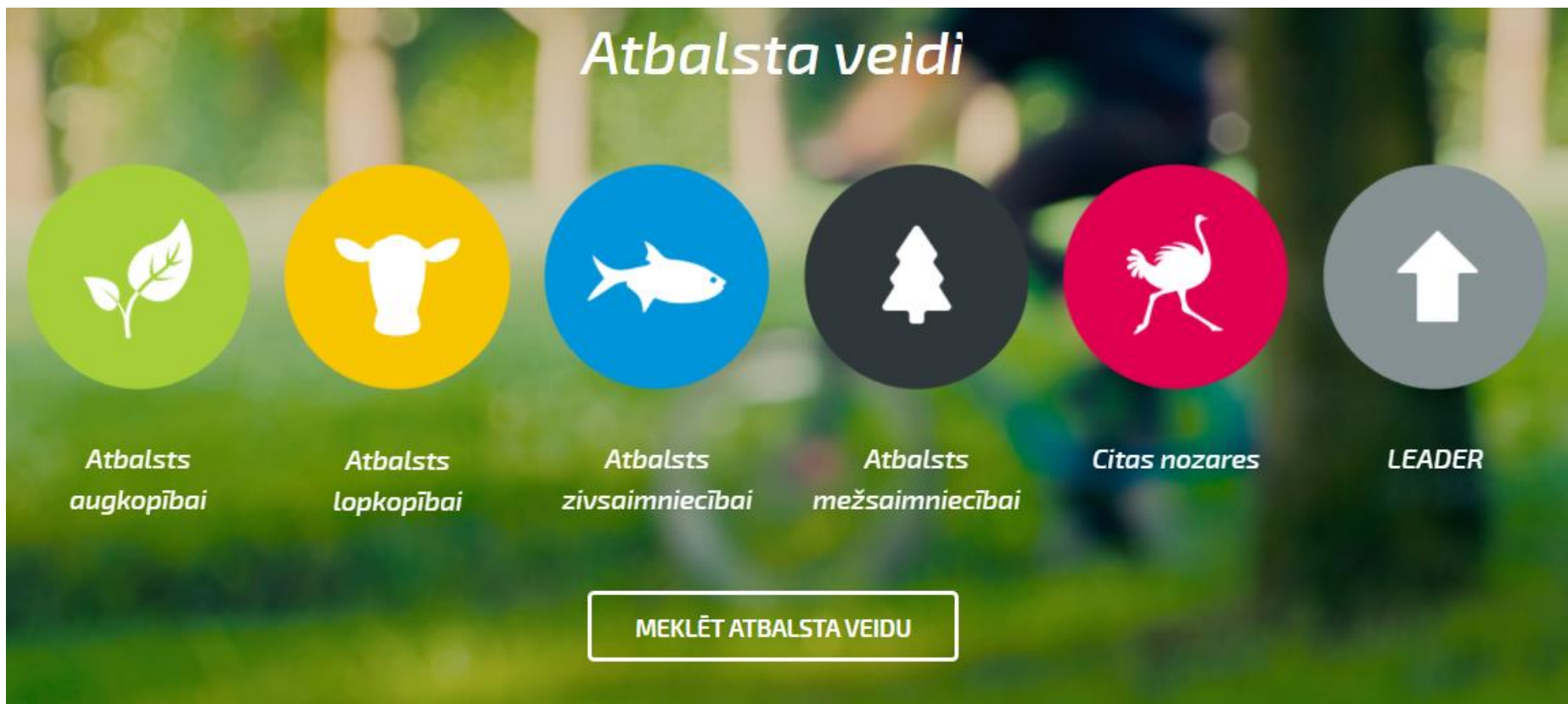
Projekta iesniedzējs īsteno projektu

LEADER vīzija – ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

VRG kontaktinformācija, darbības teritorijas, izsludinātās projektu kārtas un cita noderīga informācija

Informācija- <https://www.lad.gov.lv/lv/>

"Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju"

Normatīvie akti:

Virsnoteikumi - 2014.gada 30.septembra MK noteikumi Nr.598 "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gada plānošanas periodā"

2015.gada 13.oktobra MK noteikumi Nr.590 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumam "**Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju**""

Pasākuma mērķi:

- ❖veicināt sabiedrības iesaisti vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvās, tādā veidā radot jaunas vērtības vietējā teritorijā, produktīvāk izmantojot vietējos resursus, sekmējot sadarbību un vietējo patēriņu, attīstot jaunus uzņēmējdarbības modeļus.
- ❖veicināt sabiedrības iesaisti vietējā dabas, fiziskā, sociālā, cilvēkkapitāla stiprināšanas un kultūras kapitāla stratēģiskas un ilgtspējīgas izmantošanas un attīstības iniciatīvās

Pasākuma īstenošanas vieta ir lauku teritorija – Latvijas teritorija izņemot pilsētas, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks par 15 000

Projekta īstenošanas termiņi:

Būvniecība - 2 gadi no Dienesta lēmuma, par projekta iesnieguma apstiprināšanu;
Pārējiem projektiem- 1 gads no Dienesta lēmuma, par projekta iesnieguma apstiprināšanu

"Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju"

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas

Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana un to realizēšana tirgū

Lauksaimniecības produktu pārstrāde

Vides radīšana vai labiekārtošana, kurā tiek realizēta vietējā produkcija (tirdzniecības vietas)

Darbinieku produktivitātes kāpināšana

Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas

Vietējās teritorijas, ieskaitot dabas un kultūras objektu, sakārtošana pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai

Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana (ieskaitot apmācību un interešu klubus, sociālās aprūpes vietas, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes) vietējiem iedzīvotājiem

"Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju"

Aktivitāte	Atbalsta pretendenti	Atbalsta intensitāte ¹	Viena projekta maksimālā attiecināmo izmaksu summa ¹
Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	juridiska vai fiziska persona biedrības, nodibinājumi, kooperatīvās sabiedrības, pašvaldības (tikai kopprojekta gadījumā)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ līdz 70%; ➤ kopprojektiem² līdz 80% 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 50 000 EUR ➤ 100 000 EUR <i>(uzņēmējdarbības infrastruktūra, 70% ir būvniecības)</i>
Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas	juridiska vai fiziska persona, biedrības, nodibinājumi, reliģiskas organizācijas, pašvaldības, kas īsteno sabiedriskā labuma projektu ³	<ul style="list-style-type: none"> ➤ līdz 90% 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 50 000 EUR

1 VRG SVVA stratēģijā **var samazināt** atbalsta intensitāti un maksimālo atbalsta apmēru.

2 Kopprojekts - projekts, kurā plānoto investīciju izmanto **kopīgai lietošanai**, - Lauksaimniecības vai mežsaimniecības kooperatīvā sabiedrība, ne vairāk kā 3 saimnieciskās darbības veicēji, starp kuriem noslēgt koplīgums, vai pašvaldība savā īpašumā esošās infrastruktūras izveidei juridiskai personai, kas veic saimniecisku darbību (ja ir koplīgums).

3 Sabiedriskā labuma projekts - ir projekts, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, par projekta rezultātu netiek prasīta samaksa un kurš ir publiski pieejams. Tas nav kvalificējams kā valsts atbalsts.

Galvenie atbalsta saņemšanas nosacījumi (1) aktivitāte

«Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas»

- ✓ Apgrozījums nepārsniedz EUR 150 000 pēdējā noslēgtajā gadā;
- ✓ Projektu īsteno stratēģijas īstenošanas teritorijā:
  - struktūrvienības darbības vieta vai deklarētā dzīvesvieta- ja tiek iegādāta MK 590 37.11 minētā **mobīlā tehnika vai piekabe**;
  - juridiskā adrese vai struktūrvienības darbības vieta, vai deklarētā dzīvesvieta (fiziskai personai) ir reģistrēta VRG darbības teritorijā vismaz **trīs gadus** pirms projekta iesniegšanas.
- ✓ Nav grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmes;
- ✓ Finanšu plāns, apliecina saimnieciskās darbības ekonomisko dzīvotspēju (virs 50 000 EUR dzīvotspējas rādītājs);

Galvenie atbalsta saņemšanas nosacījumi (2) aktivitāte «Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas»

- ✓ Tiek sasniegti projektā plānotie rādītāji (apgrozījuma pieaugums, radīta pilna laika darba vieta);
- ✓ Netiek pārsniegts *de minimis* atbalsts;
- ✓ Investīcijas un darbības projektā nav saistītas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu;
- ✓ Ja projektu iesniedz fiziska persona, tā iegūst komersanta, ZS vai pašnodarbinātās statusu un tai ir kapitāldaļu vairākums (vismaz 51%), un paraksta tiesības UR;
- ✓ Tūrisma pakalpojuma sniedzēji visu projekta uzraudzības laiku ir iekļauti ar tūrisma jomas popularizēšanu saistītas institūcijas tīmekļvietnē.

Attiecināmās izmaksas

- ✓ Jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegāde;
- ✓ Jauna būvniecība, būves pārbūve, būves ierīkošana, novietošana, atjaunošanas izmaksas - **valsts kultūras pieminekļu sarakstā iekļautai būvei, kas ir tūrisma pakalpojuma sniegšanas vieta** vai ražošanas būvei, restaurācijas izmaksas;
- ✓ Ar sabiedriskām attiecībām saistītas izmaksas;
- ✓ Patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanas izmaksas (10% no pamatlīdzekļiem un būvniecības);

Attiecināmās izmaksas

- ✓ Darbinieku mācību izmaksas (Izglītības kvalitātes valsts dienestā licencēta vai akreditēta programma);
- ✓ PVN, ja nav tiesības to atskaitīt no valsts budžeta;
- ✓ Projekta sagatavošanas un vispārējās izmaksas (ja atbalsta pretendents ir PIL 1.panta 19.punktā minētais pasūtītājs, nav attiecināmas sagatavošanās izmaksas un vispārējās izmaksas ir attiecināmas 7% apmērā no būvniecības izmaksām);

Vienkāršotā izmaksa "Vienotas likmes finansējums projektu sagatavošanas un vispārējām izmaksām"

Zemkopības ministrijas apstiprināto vienotās likmes aprēķina metodika-
noteikts konstants lielums – vienota likme

Aktivitāte	Projekta attiecināmo izmaksu apjoms, EUR	Sagatavošanas izmaksas		Vispārējās izmaksas		Sagatavošanas un vispārējās maksimālās likmes summas, EUR
		Likme %	Maksimālās likmes summa, EUR	Likme, %	Maksimālās likmes summa, EUR	
M19.21	līdz 100 000	1,8	1300	3	3000	4300

Sagatavošanas izmaksas – 1.8% no projekta attiecināmajām izmaksām maksimālā likme 1300 EUR (ja atbalsta pretendents nav Publisko iepirkumu likuma 1. panta 19. punktā minētais pasūtītājs).

!!! Vispārējās izmaksas – 3% no projekta attiecināmajām izmaksām maksimāla likme 3000 EUR. Vispārējās izmaksu likme tiek piemērota tikai, ja projektā ir paredzēti **būvdarbi ar būvprojekta izstrādi.**

Piemērs: VRG sludinājumā ir noteikusi maksimālā attiecināmo izmaksu summu projektam 100 000 EUR

Tāme	Pareizi		Nepareizi sagatavota tāme	
		Attiecināmās, EUR		Attiecināmās, EUR
Pamatlīdzekļi				
Darba galds		25 825,24		28 000
Būvdarbi (būvprojekts)				
Ražošanas ēkas būvniecība		70 000		70 000
<i>Attiecināmās izmaksas no kā rēķina % likmi</i>		95 825,24		98 000
Projekta iesnieguma sagatavošanas un vispārējās izmaksas				
Sagatavošanas izmaksas 1,8% no attiecināmām izmaksā, max. 1300 EUR	1724,85 (95 825,24*1,8%)	1 300 (max.likme)	1764 (98 000*1,8%)	1300 (max.likme)
Vispārējās izmaksas 3% no attiecināmā izmaksām, max. 3000 EUR	2874,76 (95 825,24*3%)	2874,76 (nepārsniedz max.likmi 3000)	2940 (98 000*3%)	700 !!!
Izmaksas kopā:		100 000 (95 825,24 + 1300+ 2874,76)		100 000 (98 000 + 1300+700)

Galvenie atbalsta saņemšanas nosacījumi aktivitātē «Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas»

- ✓ Projektu īsteno stratēģijas īstenošanas teritorijā;
- ✓ **Plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, par kura rezultātu netiek prasīta samaksa un kurš ir publiski pieejams;**
- ✓ Nav grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmes (*tikai, ja komersants sakārto saimnieciskās darbības īstenošanai vidi - uzbrauktuves, bezmaksas stāvlaukumus, liftus, durvis, tualetes, dušas telpas MK 590 5 prim.*);
- ✓ Nodrošina projektu rezultātu publicitāti plašsaziņas līdzekļos vai savā tīmekļa vietnē.

Attiecināmās izmaksas (2)

- ✓ Jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegāde;
- ✓ Jauna būvniecība, atjaunošanas, restaurācijas izmaksas, teritorijas labiekārtošanas izmaksas;
- ✓ Mācību izmaksas, ja projektu īsteno BDR vai Nodibinājums (nav attiecināma pamatlīdzekļu iegāde un būvniecība);
- ✓ Ar sabiedriskām attiecībām saistītas izmaksas (10% apmērā);
- ✓ Ar projektu saistītā personāla atalgojums 15% apmērā no projekta attiecināmo izmaksu summas;
- ✓ PVN, ja nav tiesības to atskaitīt no valsts budžeta;
- ✓ Projekta sagatavošanas un vispārējās izmaksas (ja atbalsta pretendents ir PIL 1.panta 19.punktā minētais pasūtītājs, nav attiecināmas sagatavošanās izmaksas un vispārējās izmaksas ir attiecināmas 7% apmērā no būvniecības izmaksām);

Vienkāršotā izmaksa “Vienotas likmes finansējums projektu sagatavošanas un vispārējām izmaksām” Zemkopības ministrijas apstiprināto vienotās likmes aprēķina metodika noteikts konstants lielums – vienota likme

Aktivitāte	Projekta attiecināmo izmaksu apjoms, EUR	Sagatavošanas izmaksas		Vispārējās izmaksas		Sagatavošanas un vispārējās maksimālās likmes summas, EUR
		Likme %	Maksimālās likmes summa, EUR	Likme, %	Maksimālās likmes summa, EUR	
M19.22	līdz 50 000	1,8	900	3	1500	2400

Sagatavošanas izmaksas – 1.8% no projekta attiecināmajām izmaksām – maksimālā likme 900 EUR (ja atbalsta pretendents nav Publisko iepirkumu likuma 1. panta 19. punktā minētais pasūtītājs).

!!! Vispārējās izmaksas – 3% no projekta attiecināmajām izmaksām– maksimāla likme 1500 EUR. Vispārējās izmaksu likme tiek piemērota tikai, ja projektā ir paredzēti **būvdarbi ar būvprojekta izstrādi**.

Piemērs: VRG sludinājumā ir noteikusi maksimālā attiecināmo izmaksu summu projektam 50 000 EUR

Tāme	Pareizi		Nepareizi sagatavota tāme	
		Attiecināmās, EUR	Kopējās, EUR	Attiecināmās, EUR
Pamatlīdzekļi				
Galdi (10 gab)		7 656		8 000
Būvdarbi (būvprojekts)				
Ēkas pārbūve		40 000		40 000
<u>Attiecināmās izmaksas no kā rēķina</u> <u>% likmi</u>		47 656		48 000
Projekta iesnieguma sagatavošanas un vispārējās izmaksas				
Sagatavošanas izmaksas 1,8% no attiecināmām izmaksā, max 900 EUR	857,81 (47 656*1,8%)	857,81 (nepārsniedz max.likmi 900)	864 (48 000*1,8%)	864 (nepārsniedz max.likmi 900)
Vispārējās izmaksas 3% no attiecināmā izmaksām, max 1500EUR	1429,68 (47 656*3%)	1429,68 (nepārsniedz max.likmi 1500)	1440 (48 000*3%)	1136 !!!
Izmaksas kopā:		49 943,49 (47 656 + 857,81+ 1429,68)		50 000 (48 000 + 864+ 1136)

Neattiecināmās izmaksas (abām aktivitātēm) (I)

- ✓ Procentu maksājumi, naudas sodi, kapitāldaļu iegāde, nodokļi nodevas, piemaksas par papildu darbu, naudas balvas utt.;
- ✓ Esošo būvju, iegādāto pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma uzturēšanas izmaksas, tehniskās apkopes, rezerves daļu un ekspluatācijas izdevumi;
- ✓ Lietotu pamatlīdzekļu un būvmateriālu iegāde;
- ✓ Atlīdzība personālam, izņemot MK 590 33.punktā minēto;
- ✓ Amfībiju, mopēdu, motociklu, triciklu, kvadriciklu, lauksaimniecības traktortehnikas, autobusu, vieglo automobiļu un kravas automobiļu (izņemot vispārējas nozīmes un speciālos transportlīdzekļus, kas pielāgoti specifisku darbu veikšanai, kam ir uzstādītas specifisko funkciju izpildei paredzētās iekārtas un kas ir mobila pakalpojuma sniegšanas vieta) iegādes izdevumi;

Neattiecināmās izmaksas (abām aktivitātēm) (II)

- ✓ Pašvaldības ceļu vai ielu būvniecības un pārbūves izmaksas;
- ✓ Tādu pamatlīdzekļu iegādes izmaksas, kuri ir saistīti ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu;
- ✓ Hidrotehnisko būvju izveides izmaksas;
- ✓ Mazvērtīgā inventāra iegāde;
- ✓ Dzīvnieku un viengadīgu augu iegādes izmaksas;

Elektroniskās pieteikšanās sistēma- EPS

Lauku atbalsta dienests

Video padomi DEMO

Lauku atbalsta dienesta maksājumu saņēmēji

Ilgspējas kritēriju atzinumi un darījumi

Zaļināšanas kalkulators

Pieslēgties ar EPS lietotāju

Lietotājvārds Parole

PIESLĒGTIES

Aizmirsāt paroli? >

vai

Pieslēgties ar

eParakstu, eID vai interneta bankas paroli

PIESLĒGTIES

Swedbank

Citadele

Nordea

Kā reģistrēt projekta iesniegumu (1)

Veiksmīga pieslēgšanās

Meklēt

ATGĀDINĀM

Iepazīsties ar aktuālo LAD lauku bloku karšu slāni un iekļautajiem ainavu elementiem!

PASTEIDZIES

Pagarināts lauku bloku un ainavu elementu precizēšanas termiņš - precizēšana jāveic līdz 1.maijam

Vienotais iesniegums (Platību maksājumi)

Lauku bloku precizēšana

Projektveidīgie pasākumi

Sezonas laukstrādnieki

Kultūraugu mēslošanas plāns (KMP) JAUNUMS

VĒSTULES

 Saņemtās 0

 Nosūtītās 0

 Apliecinājumi

MAKSĀJUMU VĒSTURE

Aktivitātes

Šogad pieteikšanās platību maksājumiem ilgs no 11.apriļa līdz 22.maijam.

No 1.apriļa atsākas sezonas laukstrādnieku reģistrācija LAD EPSI I

Kā reģistrēt projekta iesniegumu (2)

1. Svarīgi ir izvēlēties atbilstošo VRG;
2. Projekta iesniegumu ir jāizveido tajā VRG, kuras stratēģijas ietvaros tiks īstenots projekts. Ja projekts tiks iesniegts neatbilstošā VRG, projekts tiks noraidīts kā neatbilstošs VRG stratēģijai.

VRG darbības teritoriju saraksts - http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/leader/j_kontaktinformacija/.

Projektu iesniegumi

▼ E-Projektu iesniegumi

Jauns projekta iesniegums

SVARĪGI!

1. Aktuālie normatīvie akti un citi noderīgi dokumenti, kas attiecas uz projekta pieteikumu, pieejami **LAD mājas lapā** sadaļā **Atbalsta veidi/Projekti un investīcijas/Atbalsta pasākumi**.

Jautājumu un neskaidrību gadījumā lūdz sazināties:

- par pasākumu administrēšanu un pasākumu nosacījumiem – pa tālruni 67095000, e-pastu klienti@lad.gov.lv;
- par projekta dokumentu elektronisku aizpildīšanu un iesniegšanu – pa tālruni 67027870 vai 28682650, e-pastu zanda.kusina@lad.gov.lv vai vineta.ansone@lad.gov.lv.

LEADER pieteikumi

Ieņēmumi un izdevumi – esošie

Saimnieciskās darbības ekonomiskās dzīvotspējas rādītājs:

ir pozitīvs atlikums finanšu plānā starp ieņēmumiem un izdevumiem pēdējā noslēgtajā gadā pirms projekta iesniegšanas un gadā, kad plānots sasniegt saimnieciskās darbības rādītāju

EU Esošo un plānoto ieņēmumu un izdevumu kopsavilkums*

Pēdējais noslēgtais gads		
Projekta rādītāju sasniegšanas gads i		
	Pēdējā noslēgtajā gadā* (2020), EUR (jā nav vērtības, ievada 0)	Proj
Ieņēmumi no projekta nozares	<input type="text" value="0"/>	
Ieņēmumi no pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības	<input type="text" value="0"/>	
Kopā ieņēmumi	0.00	
Izejvielu izmaksas	<input type="text" value="0"/>	
Pārējās tieši ar ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas	<input type="text" value="0"/>	
Algas (tai skaitā nodokļi) uzņēmumā nodarbināto (profesiju) līmeni	<input type="text" value="0"/>	
Citi izdevumi	<input type="text" value="0"/>	
Kopā izdevumi	0.00	
Starpība starp ieņēmumiem un izdevumiem	0.00	
Ieņēmumu un izdevumu attiecība	0	
Aizņēmumu (kredītu) atmaksas	<input type="text" value="0"/>	

* Ieņēmumu un izdevumu sadaļa ir jāaizpilda pēc naudas plūsmas principa (bez PVN) par uzņēmuma nozari.

Ieņēmumiem ir jāsakrīt ar pēdējā noslēgtā gada peļņas zaudējumu aprēķinā norādīto neto apgrozījumu, D3 iesniedzējiem ar ieņēmumiem no lauksaimniecības, tūrisma un citiem saimnieciskās darbības veidiem, sadalot tos pa "Ieņēmumiem no projekta nozares" un "Ieņēmumiem no pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības". Papildus "Ieņēmumu" sadaļā var norādīt no PZ aprēķina pozīcijas "Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi" ES un valsts atbalsts

Izdevumu sadaļā ir jānorāda visi izdevumi, kas radušies, lai saražotu preces vai sniegtu pakalpojumus (mainīgās un fiksētās izmaksas). Dati ir salīdzināmi ar PZ norādītiem produkcijas ražošanas, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksām, kā arī ar citu gada pārskata un D3 informāciju.

Ieņēmumi un izdevumi – jaunie Saimnieciskās darbības ekonomiskās dzīvotspējas rādītājs: pozitīvs atlikums finanšu plānā starp ieņēmumiem un izdevumiem projekta iesniegšanas, īstenošanas un saimnieciskās darbības rādītāju sasniegšanas gadā

JU Esošo un plānoto ieņēmumu un izdevumu kopsavilkums*

Projekta iesniegšanas gads					2021
Pirmais projekta īstenošanas gads (i)					2022
Projekta rādītāja sasniegšanas gads (i)					2024
	Projekta iesniegšanas gadā (2021), EUR	Pirmajā projekta īstenošanas gadā (2022), EUR	Otrajā projekta īstenošanas gadā (2023), EUR	Projekta rādītāja sasniegšanas gadā (2024), EUR	
Ieņēmumi no projekta nozares	0	0.00	0.00	1.00	
Ieņēmumi no pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības	0	0.00	0.00	0.00	
Līdzekļi projekta realizācijai					
Kredīts	0	0.00	0.00		
ES finansējums	0	0.00	0.00		
Pašu līdzekļi	0	0.00	0.00		
Kopā ieņēmumi	0.00	0.00	0.00	1.00	
Izejvielu izmaksas	0	0.00	0.00	1.00	
Pārējās tieši ar ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas	0	0.00	0.00	0.00	
Pamatlīdzekļu iegāde	0	0.00	0.00	0.00	
Būvniecība	0	0.00	0.00	0.00	
Algas (tai skaitā nodokļi) uzņēmumā nodarbināto (profesiju) līmeni	0	0.00	0.00	0.00	
Citi izdevumi	0	0.00	0.00	0.00	
Kopā izdevumi	0.00	0.00	0.00	1.00	
Starpība starp ieņēmumiem un izdevumiem	0.00	0.00	0.00	0.00	
Ieņēmumu un izdevumu attiecība	0	0	0	1.00	
Aizņēmumu (kreditu) atmaksa	0	0.00	0.00	0	

* Ieņēmumu izdevumu sadalījums ir jāaizpilda pēc naudas plūsmas principa (bez PVN) par uzņēmuma kopējiem ieņēmumiem un izdevumiem, papildus izdalot projekta īstenošanas nozari.

Ieņēmumu sadalā

norāda līdzekļu apjomu projekta īstenošanai (kredīts, pašu līdzekļi) un ieņēmums no projekta nozares un pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības, ja tādi ir.

Izdevumu sadalā

norāda uzņēmuma norāda visus izdevumus saimnieciskās darbības nodrošināšanai un atspoguļo projekta investīcijas.

Ieņēmumu tabulas piemērs

EU Plānoto ieņēmumu atšifrējums un aprēķins par gadu, kad tiek sas

Ieņēmumi no projekta nozares		
Veids	Apjoms	Mērvien
Produktu veidi		
Pelmeņi	100.00	kg
Desa	105.00	kg
Burgeru gaļa	200.00	kg
Pakalpojumu veidi		
Pirts noma	50.00	gab.
Kubula noma	60.00	gab.
Viesu mājas noma	10.00	gab.
Ieņēmumi no pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības		
Produktu veidi		
Kvieši	10.00	t
Rudzi	15.00	t
Kartupeļi		
Bietes		
Pakalpojumu veidi		
Laivu noma	250.00	gab.
Slēpju noma	50.00	
Kopā ieņēmumi gadā, EUR (gadā, kad tiek sasniegti rādītāji)		

Ieņēmumu sadaļā no projekta nozares un pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības (gadā, kad tiek sasniegts plānotais rādītājs) norāda visus uzņēmuma ieņēmumus no produktu un pakalpojumu realizācijas, atsevišķi izdalot ieņēmumus no projekta nozares. Detalizēti ir jāuzskaita produkta un pakalpojuma veidi, norādot realizētos apjomus, mērvienību un cenu par vienību

Izdevumu tabulas piemērs

EU Plānoto izdevumu atšifrējums un aprēķins par gadu, kad tiek sas

Veids	Apjoms	Mērvienība
Izejvielu izmaksas		
Dēji	100.00	gab.
Lakas		
Brusas		
Furnitūra		
Pārējās tieši ar ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas		
Degviela un smērvielas		
Izdevumi telpu nomai		
Izdevumi elektroenerģijai		
Izdevumi kurināmajam		
Izdevumi ražošanas iekārtu		
Apdrošināšana		
Produkcijas iepakojums		
Izdevumi komunāliem		
Algas (tai skaitā nodokļi) uzņēmumā nodarbināto (profesiju) līmeni		
Galdnieki	3.00	
Krāsotājs	1.00	
Citi izdevumi (atšifrēt, ja tās sastāda vairāk kā 10% no kopējiem izdevumiem)		
Administrācijas izdevumi		
Mārketinga izmaksas		
Kopā izdevumi gadā, EUR		

Norāda visus izdevumus no projekta nozares un pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības - izejmateriāli, darba algas, energoresursi, realizācijas izmaksas, transporta izmaksas, iekārtu un telpu remonts, nomas maksa par ēkām un zemi un citi izdevumi. Ražošanas izmaksas, iepakojšanas, mārketinga, tirdzniecība, atalgojums. Pakalpojumiem - izdevumi, kas nepieciešami, lai sniegtu pakalpojumu.

EU Plānoto izdevumu atšifrējums un aprēķins par gadu, kad tiek sasniegti rādītāji*

Veids	Apjoms	Mērvienība	Cena par vienību	Kopā, EUR	Darbība
Izejvielu izmaksas					
Izejvielas	1.00	gab.	5000.000	5000.00	✗
Pārējās tieši ar ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas					
Algas (tai skaitā nodokļi) uzņēmumā nodarbināto (profesiju) līmeni					
Algas	3.00			5000.00	✗
Citi izdevumi (atšifrēt, ja tās sastāda vairāk kā 10% no kopējiem izdevumiem)					
citi				25000.00	✗
Kopā izdevumi gadā, EUR (gadā, kad tiek sasniegti rādītāji)				35000.00	

* visi izdevumi no projekta nozares un pārējās saimnieciskās darbības

Biežāk pieļautās kļūdas (I)

- ✓ Tiek plānoti projekti uz apšaubāmiem finanšu aprēķiniem - sasniedzamie rādītāji balstīti uz **pārāk optimistiskām prognozēm** (piem. neadekvātas pakalpojuma cenas, apjomi, jaunradītās darba vietas);
- ✓ Projekta izmaksas ir nesamērīgas pret projekta rezultātu;
- ✓ Neatbilstoši iepirkumi (iegādes neatbilst iepirkumā noteiktajam);
- ✓ Sadārdzinātas izmaksas;
- ✓ Iegādes veiktas no saistīta uzņēmuma;

Biežāk pieļautās kļūdas (II)

- ✓ Iegādes veiktas no saistīta uzņēmuma;
- ✓ Netiek ievēroti projekta īstenošanas un dokumentu iesniegšanas termiņi (Būvniecība, iepirkums);
- ✓ Par izmaiņām projekta īstenošanas laikā netiek informēts LAD – izmaiņas tiek konstatētas tikai pirms maksājuma kontrolē;
- ✓ Uz maksājuma iesniegšanas brīdi projektam jābūt pilnībā pabeigtam – apmaksātam, iekārtām jābūt uzstādītām, būvēm pieņemtām ekspluatācijā, ir jābūt uzsāktai projekta mērķu sasniegšanai;
- ✓ Netiek sasniegti plānotie rādītāji;

SANKCIJAS – MK Noteikumu Nr.598. 6.pielikums

Lauku atbalsta
dienests

Paldies par Jūsu uzmanību!

Atbildes uz neskaidrajiem jautājumiem:

- LAD virtuālā asistente Ieva,
- LAD Klientu daļa - 67095000
- LAD mājas lapā www.lad.gov.lv